

Stichting Amani ya Congo

Jaarverslag 2015

1. Basisgegevens

Het doel van de **stichting Amani ya Congo** is:

- * het verspreiden van informatie over de politieke en humanitaire situatie in Centraal Afrika, in het bijzonder de Democratische Republiek Congo (DRC), Rwanda en Oeganda;
- * het beïnvloeden van het overheidsbeleid in Nederland en de EU ten gunste van de bevolking in die landen;
- * het bijdragen aan de verbetering van de leefsituatie van de lokale bevolking aldaar, en voorts alles wat daarmee in de meest uitgebreide zin verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn

De activiteiten om de doelstelling van de stichting te verwezenlijken worden uitgevoerd door een werkgroep die bekend staat onder de naam: **Werkgroep Congo-Ned**.

Coördinator van de werkgroep Congo-Ned is Nelly Koetsier.

De werkgroep werkt aan het doel van de stichting door middel van de volgende activiteiten:

- * informatie verspreiden via de website congoned.dds.nl en door artikelen in diverse media;
- * organiseren van informatieve bijeenkomsten;
- * uitgave van publicaties, waaronder een nieuwsbrief;
- * contact onderhouden met organisaties en individuen met overeenkomstige doelstellingen;
- * activiteiten ter beïnvloeding van de Nederlandse politiek en vergroting van de betrokkenheid van de Nederlandse samenleving;
- * steun aan concrete projecten in Congo.

De werkgroep bestaat uit vrijwilligers.

De werkgroep beschikt over een bureau dat gevestigd is in de Tweede Oosterparkstraat 215 II, 1092 BK Amsterdam.

Het bestuur van de Stichting Amani ya Congo is als volgt samengesteld:

Leen van den Berg	voorzitter
Paul Mbikayi	secretaris
Nico Dekker	penningmeester
Yesu Kitenge II	lid

Administratieve gegevens

Adres:	2 ^e Oosterparkstraat 215 II 1092 BK Amsterdam
Telefoon:	+ 31 (0) 20 6718773
Fax:	+ 31 (0) 20 4631984
e-mail	congoned@dds.nl
website	www.congoned.dds.nl
Rekeningnummer(IBAN):	NL39 INGB 0009 2633 03 t.n.v. Stichting Amani ya Congo te Amsterdam
KvK-nummer:	3416881

De stichting Amani ya Congo is door de Belastingdienst erkend als ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling).

2. Politieke context : ontwikkelingen in 2015

Hoewel de presidentsverkiezingen pas in november 2016 moeten plaatsvinden staat de politieke situatie in het land al gedurende het hele jaar onder spanning met het oog op een mogelijke machtswisseling. Maar hoewel Joseph Kabila volgens de Congolese grondwet na twee ambtstermijnen niet meer herkiesbaar is, blijkt uit niets dat hij voornemens is zich aan deze constitutionele beperking te zullen houden. Zinspelen op een presidentiële machtswisseling is in de politieke arena in Kinshasa een taboe. Menigeen die zich daaraan niet heeft gehouden is al zonder vorm van proces in de gevangenis gekomen. Met name de Makala gevangenis in de hoofdstad is een verzamelplaats van dissidenten die de huidige machthebber bij zijn plannen voor de voeten zouden kunnen lopen. Onder hen is ook nog steeds onze vriend, de mensenrechtenadvocaat mr Firmin Yangambi, over wie hieronder iets meer.

We zien af van een schets van de sociaal-economische en politieke ontwikkelingen van het jaar 2015. Een beschrijving daarvan kan men vinden in de laatste (27ste) Nieuwsbrief van Congo-Ned; deze is na te lezen op onze webste www.congoned.dds.nl onder Nieuwsbrieven.

3. Activiteiten en contacten

3.1 Firmin Yangambi

Te midden van de drukte en ontberingen in de overvolle Makala gevangenis bereidt Firmin een nieuw boek voor dat hij samen met de Belgische groep GRIP hoopt uit te geven. We kregen eind 2014 een eerste hoofdstuk toegestuurd. Het gaat om een filosofische beschouwing over de manier waarop de landen in subsahara Afrika worden bestuurd, afgezet tegen de ideologische en levensbeschouwelijke uitgangspunten die zijn vastgelegd in de constituties en die de regeerders zeggen te eerbiedigen. Van de idealen komt bitter weinig terecht: overal zijn elites aan de macht gekomen die op cynische manier hun landgenoten onderdrukken in de mening recht te hebben op een excessief deel van de opbrengsten van hun land. Een filosofie van ontkenning van de menselijkheid noemt hij de denkwereld van deze machtselites, die in de RDC bij de kliek rond Joseph Kabila bij uitstek tot uitdrukking komt. Terwijl mediocre figuren aan de top gigantische fortuinen vergaren zoeken waardevolle jonge mensen hun heil in riskante emigratie naar het Noorden en worden talloze mensenlevens geofferd in opgestookte gewapende conflicten. In veel Afrikaanse landen, waaronder de RDC, eist de grondwet een wisseling van de macht door beperking van het aantal presidentiële ambtstermijnen. Maar de machtsdronken elites doen er alles aan om met minachting van de bevolking de constitutie gewijzigd te krijgen; een gewelddadige confrontatie met de verpauperde massa is dan welhaast onvermijdelijk.

Ook buiten de gevangenis zijn de ideeën van Yangambi inmiddels via webmedia (zoals 7sur7.cd en Radio Okapi) doorgedrongen. Dit zal een reden zijn waarom hij het afgelopen jaar herhaalde malen slachtoffer is geweest van pesterijen en zelfs fysieke agressie. Zo is zijn zoon Axel, die in Kisangani op de middelbare school zit door leden van de veiligheidsdienst op straat overvallen, mishandeld en beroofd. Zelf is hij op 25 juni binnen de gevangenis door een groep gedetineerden (zogenoeten *kuluna*) onder leiding van een notoire crimineel Leta Mangasa in elkaar geslagen en ter nauwer nood door medegevangenen van de dood gered. Hij heeft het er niet bij laten zitten en Leta voor het gerecht gedaagd wegens poging tot moord. Door de nationale en internationale publiciteit die het voorval gekregen heeft is het inderdaad gelukt de schurk veroordeeld te krijgen, waardoor bij uitzondering het rechtsgevoel althans bevredigd is!

In november zijn we samen met Belgische vrienden te hulp geschoten omdat hij leed aan hoge koortsen die duiden op een ernstige longontsteking. Hij is er uiteindelijk in geslaagd zich bij wijze van uitzondering (en uiteraard tegen aanzienlijke betaling) buiten de gevangenis medisch te laten onderzoeken. Zijn gezondheid is sindsdien weer gestabiliseerd, maar blijft zorgelijk.

Verscheidene malen is, zowel internationaal als door Congolese ngo's, actie gevoerd voor zijn vrijlating met beroep op de amnestiewet van 11 februari 2014 die immers zonder twijfel op hem van toepassing is. Voorlopig is er weinig uitzicht dat deze wens in vervulling gaat.

3.2 Ecosystem services

In het begin van het jaar maakten we kennis met Meindert Brouwer wat leidde tot een paar gesprekken en een langdurige e-mail wisseling. Hij is een enthousiast publicist en onderzoeker op het gebied van klimaat en natuurbehoud, in het bijzonder over alles wat de tropische regenwouden aangaat. Zijn invalshoek is die van 'ecosysteem-diensten' om een rem te zetten op de opoffering van ongerepte bosgebieden ten behoeve van commerciële activiteiten. Het gaat erom te laten zien welke belangrijke diensten zulke bosgebieden bieden, niet alleen voor toerisme en houtproductie maar ook voor waterbeheer, CO₂-opvang en het overleven van de bevolking. Hij heeft reeds twee fraai geïllustreerde boeken op zijn naam staan, de laatste over de regenwouden van het Amazonebekken. Hij is nu bezig met een soortgelijk werk over de regenwouden van het Congo-bekken dat de naam moet krijgen 'Central African Forests Forever'. Het terrein strekt zich uit over 6 landen: Kameroen, Centraal-Afrikaanse Republiek, Congo-Brazzaville, Equatoriaal Guinee, Gabon en uiteraard de DRC. In de praktijk blijkt dit land voor dit soort onderzoek en voor het leggen van contacten het moeilijkst toegankelijk te zijn. We hebben uiteraard veel gesproken over de bedreiging voor mens en dier door de oorlogstoestand in het bosrijke Oosten van het land en de desastreuze houtskoolproductie, grotendeels ten behoeve van de export naar buurlanden. Er blijken, behalve het Wereldnatuurfonds verscheidene internationale organisaties en samenwerkingsverbanden te bestaan die zich bezig houden met pogingen de oerwouden van Afrika te beschermen tegen onherstelbare aantasting, zoals de COMIFAC, het Congo Basin Forest Partnership, die sterker ontwikkeld zijn in landen als Kameroen en Gabon. We denken dat het voor de ontwikkeling van Congo van belang is dat de idee van 'ecosystem management' daar een ruime plaats krijgt omdat het een tegenwicht vormt tegen de ongebreidelde houtkap en 'land grabbing' door multinationals en omdat het mogelijkheden biedt aan inheemse volkeren (pygmeeën) om een hoofdrol te spelen in het behoud van hun bossen. De conclusies van de klimaatconferentie in Parijs sluiten daar naadloos bij aan. We zijn blij dat Meindert Brouwer nu in prof Alphonse Maindo een betrouwbaar contact heeft bij de universiteit van Kisangani waar onderzoek voor natuurbehoud reeds lang veel aandacht krijgt.

3.3 Programme Agricole de Fizi (PAF)

CongoNed steunt het landbouwontwikkelingsprogramma PAF van Heri Njila die daaraan zelf de laatste paar jaren ter plaatse leiding heeft gegeven. Na de zware tegenslagen in het voorgaande jaar heeft Heri c.s. in 2015 een periode van bezinning doorgemaakt. Daarin stond de vraag centraal hoe de traditionele leiders van de dorpsgemeenschappen nauwer te betrekken bij de besluitvorming over uit te voeren werkzaamheden. Dit soort overleg kost veel tijd maar is belangrijk om draagvlak te krijgen bij de bevolking en te voorkomen dat ongemotiveerd wantrouwen ontstaat. De regio Uvira-Fizi heeft immers een geschiedenis van decennia dat (buitenlandse) ngo's en bedrijven ontwikkelingsactiviteiten ontplooiden die veelal mislukten en de lokale bevolking met de brokken lieten zitten. De mensen zijn grotendeels straatarm en er heerst veel honger. Heri c.s. wil de bevolking helpen, liefst in coöperatief verband, de voedselproductie te verbeteren en het ernstig aangetaste natuurlijke milieu te herstellen. Daarbij wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van lokaal bekende gewaszaden en plantenstekken; geen GMO's dus, waarmee men in het verleden reeds desastreuze ervaringen heeft opgedaan.

Concreet is het afgelopen jaar, samen met de bosbouworganisatie CTR begonnen met het kweken van stekken voor herbebossing van de hellingen van het Tanganyikameer; het afbrokkelen daarvan veroorzaakt niet alleen verlies aan landbouwgronden maar verstoort ook de paaigronden langs de oever waardoor de visstand achteruit gaat. Verder is Heri met een groep jongeren aan de gang met het kweken van kleine dieren (zoals konijnen en biggen). Behalve voedselproductie heeft dit werk ook ten doel jongeren van verschillende etnische afkomst – er wonen in de streek veel rwandofonen - die elkaar vaak slecht begrijpen, te leren samenwerken en van elkanders tradities te profiteren. Tenslotte is de verongelukte tractor met vereende krachten in zoverre hersteld dat hij weer landwerk kan verrichten.

Heri is eind december met verlof naar Nederland gekomen om zijn gezin weer te zien en tijd te hebben voor bezinning. Hij zal ook een verslag schrijven van zijn werk voor PAF in de afgelopen jaren (april 2013-december 2015).

3.4 Activiteiten in Nederland

Namens Congo-Ned nam onze coordinator dit jaar vier keer deel aan de vergaderingen van het Congo-Overleg met vertegenwoordigers van andere ngo's die in de regio actief zijn en van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De coördinatie van het overleg was in handen van Tina Lain van IUCN-Nederland.

Op de bijeenkomst van 28 mei werd aan de hand van informatie van SOMO gesproken over de (al of niet georganiseerde) grondstoffenroof uit Congo en de EU-plannen om deze te beperken

Op 12 oktober werd de inmiddels befaamde film "L'homme qui répare les femmes", over het werk van dokter Mugwege, van de Belgische cineast Thierry Michel vertoond, gevolgd door een paneldiscussie over de plaag van de verkrachtingen die grote delen van Oost-Congo teistert. Daarover handelt ook de bundel "Le Viol - une arme de terreur", uitgegeven bij Editions Mardaga - GRIP in België (www.grip.org of www.editionsmardaga.com)

We deden mee aan een steunactie die was georganiseerd door de Belgische organisatie SOS-Rwanda-Burundi ten behoeve van de verdediging van enkele in Nederland wonende Rwandese vluchtelingen. De Nederlandse staat wil hun de verblijfstatus ontnemen en hen terugsturen naar Rwanda waar hun geen eerlijk proces te wachten staat.

Het bureau publiceerde in december een Nieuwsbrief . Deze (Nieuwsbrief 27) is te raadplegen via onze website.

Over onze frequente gesprekken en e-mail wisselingen met de publicist Meindert Brouwer is hierboven onder punt 3.2 gerapporteerd.

Financiële verantwoording

Inkomsten		Uitgaven	
Giften	2.360,00	Algemene kosten	310,38
Verkoop materiaal	7,00	Afschrijving computer	afgeschreven
		Reiskosten Benelux	92,00
Rente Plusrekening	0,69	Portokosten	117,26
		Steun Firmin Yangambi	1.088,68
		Project Uvira	1.086,85
		Actie SOS-Rwanda	250,00
		----- +	
		Totaal lasten:	2.945,17
		Saldo (nadelig)	-/- 577,48
		----- +	
<i>Totaal</i>	----- + 2.367,69	<i>Totaal</i>	----- + 2.367,69

18/05/2016